

Theater Na de Dam
Atelier

AMSTERDAMMERTJE

Thema's: Dagelijks leven, Homoseksualiteit, Identiteit, Soldaten

Locatie: Amsterdam, Nederland

Door: Lars Brinkman

Dit verhaal gaat over het leven van een homoseksuele jongen tijdens de bezetting van Amsterdam en is geschreven naar aanleiding van meerdere afzonderlijke interviews met mannen die de Tweede Wereldoorlog hebben meegemaakt. Wat weinig mensen weten, is dat er tijdens de Tweede Wereldoorlog een grote daling is geweest in de vervolging van homoseksuelen in Nederland. Sterker nog, de homo-scène leek in de bezettingstijd zelfs te floreren. Hoe zit deze geschiedenis eigenlijk in elkaar? Wat heeft de hechte mannenband, de aantrekkingskracht van het uniform en de verafgoding van het mannelijke lijf binnen het SS-leger met elkaar te maken? Ben je benieuwd naar de muziek waar in deze scène over wordt verteld? Ga dan naar <https://www.youtube.com/watch?v=Gc0ZajLwC6w>.

Deze tekst is als monoloog te spelen, of te verdelen onder meerdere acteurs

ACTEUR Het is 1940, ik ben achttien jaar, ik woon in Amsterdam
De Duitsers zijn Nederland binnen gevallen
Verordening Eenentachtig is ingevoerd:
alle homoseksuelen handelingen zijn vanaf nu strafbaar
Een kus, een omhelzing of zelfs een homoseksuele fantasie is al
illegaal
Ik ben achttien jaar en ik mag helemaal niks

Even stil, op de achtergrond zachtjes Duitse marsmuziek. Het volgende stuk wordt gespeeld alsof de herinnering op dat moment gebeurt

ACTEUR Die marsmuziek, die vind ik zo prachtig
De oorlog is nét uitgebroken
en op het plein voor mijn huis daar staat zo'n muziekkapel
ik hoor het vanuit mijn huis die marsmuziek
dus ik de straat op
en daar staan die Duitse soldaten
zo te spelen

Op de achtergrond trompetgeluid

ACTEUR Zo prachtig
en ik ben niet de enige die daar staat hoor
het hele plein staat vol
en ze zijn uitgespeeld
ik klap met open mond
wat denk je
doodse stilte
ik ben de enige die klapt

Wisseling in energie; niet meer 'in' de herinnering, maar terug naar verteller van het verhaal

ACTEUR Nou, kom op, jongens, kunst is neutraal!
Ik ga daarna meteen naar de grammofoonplatenwinkel
en ik koop zo'n plaat met van die marsmuziek
en thuis zet ik die meteen op
Mijn vader vindt het niks
maar ik wel
(zingt) Auf der Heide blüht ein kleines BlüHEMEIN...!
(zingt) Erika..!
Zo mooi... Zo prachtig!

Even stil

ACTEUR Even later zit ik een tijdje ondergedoken
In de Wilhelminastraat
Daar marcheren elke ochtend en elke avond een stel van die,
nou ja, het zijn nog niet echte soldaten, daar zijn ze te jong voor
maar, een jaar of zestien, zeventien, van die jongens in uniformen
of nou ja niet uniformen maar eh...
Hoe noem je die dingen eh...
Overalls
Groene overalls
Dan lopen ze langs met een schop over de schouder
en dan zingen ze, die liedjes die ik zo mooi vind
Van "Auf der Heide blüht ein kleines BlüHEMEIN" en "Erika"
Dan sta ik in een hoekje achter het gordijn zo te kijken
Ja, en al die knullen, en met zo'n schop, en die overalls en dat
zingen dan...
Ahhh

Even stil

ACTEUR Een tijdje later zit ik op een school,

maar die heeft zelf geen gymnastieklokaal
dus dan moet ik steeds ergens anders heen fietsen
maar je hebt helemaal geen verlichting meer op straat natuurlijk
Ik fiets nog maar honderd meter van huis, het is donker en koud en
ellendig...
En BAM!
Ik vlieg zo tegen zo'n oorlogswagen aan
Ja, die staat daar gewoon stil!
Midden op de weg
Nou ja, dus ik lig daar, nou ja, bewusteloos is een te groot woord,
maar ik lig daar toch eventjes buiten kennis op die straat
En terwijl ik daar lig denk ik ineens:
Oh... als er nou eens soldaten in die auto zitten...
Die hebben die klap wel gehoord en die komen dan kijken
en die rapen me wel op...

Even stil, dan verder alsof het op dat moment gebeurt

ACTEUR Soldaaten...
Jongens...
Help...
Hilfe...
Ik heb me keihard verletzt...
Ik ben trouwens ook eigenlijk hartstikke in overtreding...
In übertretung van de wet...
Van die Verordnung Einundachtzig
Ik ben homo...
Ich bin ein schwule Jungen...
Kom me maar ein Handje hilfen...
Eh...
Hallo?
Joehoe?

Even stil. Dan verder, tegen het publiek

ACTEUR Maar wat denk je?
D'r komt niemand hoor
Ze komen me niet oprapen

In mei 2019 ging de voorstelling 'Männerbund' in première in theater Frascati in Amsterdam (spel: Lars Brinkman – coach: Martijn de Rijk). Een voorstelling waarin Lars Brinkman, zelf homoseksueel, op zoek ging naar de geschiedenis van homoseksualiteit ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Hij deed onderzoek naar historische bronnen en verslagen van ooggetuigen, en ging in gesprek met historici. Met de voorstelling liet hij het publiek met hem meedenken over zaken die niet simpelweg eenduidig zijn.
